

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1920.

Andra kammaren.

Nr 1.

I enlighet med § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen sammanträdde andra kammaren till lagtima möte här i huvudstaden i den uti riksdagens hus för kammaren anordnade samlingssalen

Lördagen den 10 januari,

kl. 11 f. m.

§ 1.

Sammanträdet öppnades av representanten för Stockholms läns norra valkrets, herr *Akerlund*, såsom den ledamot, vilken bevisat de flesta riksdagar, med följande ord:

Då det åligger mig att även detta år öppna denna kammars förhandlingar, ber jag att få hälsa herrarna välkomna.

Utan att syfta på någon särskild tilldragelse — jag vill ej lägga sten på börda — vågar jag uttala förhoppning därom, att statsmakterna icke i anledning av den mängd andra viktiga frågor, som denna riksdag får att behandla, må förgäta att söka så vitt möjligt återföra den så betänkligt förslappade rättskänslan till en bättre och rättfärdigare väg. Det hänsynslösa förvärvsbegäret inom kretsar, tillhörande alla politiska partier i landet, måste bringa landet ofärd. därest ingen damm sättes för detsamma.

Här i landet skördades stora vinster i följd av världsbranden, men säkerligen hava dessa i hast och utan arbete erhållna miljoner föga eller intet gagnat land och folk, snarare tvärt om, att döma av den njutningslystnad och oärlighet i handel och vandel, ej minst i fråga om på heder och samvete lämnade skatteuppgifter, som allt mera härrört till synes från de stora penningkördarna från utlandet.

Den vilda spekulationen i förvärv utan arbete, som grasserat under de nyss gångna så överflödets som nödens år har kommit allt flera av våra medborgare att förgäta, att endast det plikttrogna arbetet, sparsamhet samt månhet om nästan och det allmänna kan bringa vårt folk bestående välfärd.

Man befarar nog mångenstädes, att de medborgarklasser, som genom den allmänna rösträtten nu fått makten i sina händer, skola missbruka den till skada för land och folk. Ja, om missbruk i någon mån skulle komma i fråga, så vore ju detta att beklaga, men vore ej annat än vad alla härskande partier i alla tider gjort.

Andra kammarens protokoll 1920. Nr 1.

Jag vågar dock tro, att vårt folks djupa leder, om de få handla som de själva önska, väl skola inse sitt ansvar inför nutid och framtid samt ådagalägga fullt ut lika god fosterlands- och människokärlek som de, vilka hittills suttit vid makten, varför jag håller före, att vi med förtröstan böra se framtiden an trots alla dystra spådomar.

Må den högste hålla sin hand över allt Sveriges folk!

Med dessa ord förklarar jag andra kammarens första sammanträde vid 1920 års lagtima riksdag öppnat.

§ 2.

Herr ordföranden tillkännagav, att han anmodat undertecknade att föra protokollet, till dess sekreterare hunnit utses, ävensom att kanslibiträden och vaktbetjäning blivit till erforderligt antal av honom för tillfället antagna; och blevo på framställd proposition dessa åtgärder av kammaren godkända.

§ 3.

Upplästes följande till kammaren ankomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 9 januari 1920.

I anledning av stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de av riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid granskning av riksdagsmannafullmakter, som skulle inför departementschefen verkställas innan instundande riksdag sammanträdde; och infunno sig nu av fullmäktige i riksbanken herrar R. Norberg, Sven Palme och H. J. Branting samt av fullmäktige i riksgäldskontoret greve G. Lagerbjelke och herrar Gustaf Kobb och H. S. Tamm.

Till justitiedepartementet hade vad andra kammaren angår insänts fullmakter för 8 personer, som, efter avgång bland kammarens för åren 1918—1920 valda ledamöter, vid nya röstsammanräkningar utsetts att inträda i de avgångnas ställe.

Granskning företogs nu av de insända fullmakterna.

Det anmärktes såsom avvikande från det i 68 § av lagen om val till riksdagen föreskrivna formulär, att i några fullmakter tiden, för vilken valet gällde, icke angivits i full överensstämmelse med formuläret.

Då emellertid denna avvikelse från formuläret icke syntes vara av beskaffenhet, att därigenom meningen förändrades eller otydlighet föranleddes, ansågos desamma ej böra utgöra hinder mot fullmakternas godkännande.

I övrigt blevo de granskade fullmakterna lämnade utan anmärkning.

Protokoll över granskningen jämte förteckning å de riksdagsmän, för vilka de granskade fullmakterna utfärdats, skulle tillika med dessa fullmakter överlämnas till kammaren.

I ämbetet:
Sven Hagströmer.

Den i protokollet omförmälda förteckningen var av följande lydelse:

Förteckning å ledamöter av riksdagens andra kammare enligt fullmakter, granskade inför chefen för justitiedepartementet den 9 januari 1920.

Stockholms läns södra valkrets.

1. Byggmästaren Carl Gottfrid Jansson i Linanäs.

Östergötlands läns södra valkrets.

2. Lantbrukaren Sven August Olsson i Labbemåla.

Hallands läns valkrets.

3. Snickaren Anders Andersson i Falkenberg.

Göteborgs och Bohus läns södra valkrets.

4. Fiskaren Adolf Edvin Alexandersson i Bohus Björkö.

Älvsborgs läns norra valkrets.

5. Nämndemannen Johan August Erikson i Ökna.

Älvsborgs läns mellersta valkrets.

6. Stationskarlsförmannen Karl Theodor Edsbäcker i Bohus.

Skaraborgs läns södra valkrets.

7. Lantbrukaren August Vilhelm Lundén i Mossaberg.

Kopparbergs läns västra valkrets.

8. Fabriksarbetaren Gustaf Skagerberg i Sävsnäs.

§ 4.

Företogs upprop av kammarens ledamöter; och befunnos därvid följande ledamöter frånvarande, nämligen herrar Forssell, Svensson i Eggelstad, Olsson i Broberg, Danielsson, Mossberg, Svensson i Långelanda, Hedin, Gylfe, Karlsson i Sandviken, Lindley, Svedberg, Edberg, Berglund, Öberg, Molin, Rehn, Holmner, Brännström, Lundström och Nilsson i Antnäs.

Herr ordföranden tillkännagav att från herrar Hedin och Gylfe inkommit läkarbetyg, utvisande att de till följd av sjukdom vore urståndsatta att inställa sig vid riksdagens början, att enligt ingånget meddelande herr Olsson i Broberg till följd av olycksfall vore hindrad att tillstädeskomma samt att herrar Forssell, Danielsson, Mossberg, Svensson i Långelanda, Karlsson i Sandviken, Lindley, Edberg, Öberg och Rehn uti ingivna ansökningar anhållit om ledighet från riksdagsgöromålen, herr Forssell tills vidare på grund av sjukdomsfall inom familjen, herr Danielsson likaledes på grund av sjukdomsfall inom familjen under 3 dagar, herr Mossberg, som till följd av oväder ej kunnat avresa från hemorten, under 2 dagar, herrar Svensson i Långelanda, Karlsson i Sandviken och Öberg under respektive 2, 3 och 4 dagar samt herrar Lindley och Rehn på grund av offentligt uppdrag under 5 dagar, samtliga från och med den 10 innevarande januari, ävensom herr Edberg under sistnämnda dag.

§ 5.

Herr ordföranden tillkännagav, att hans excellens herr statsministern Edén avvaktade budskap om avslutande av uppropet, varefter han ville infinna sig för att meddela kammaren Kungl. Maj:ts beslut angående talman och vice talman i kammaren, samt att ordföranden uppdragit åt herrar Sandberg och Sjöblom att underrätta hans excellens herr statsministern, att uppropet vore verkställt och kammaren redo att mottaga honom.

§ 6.

Hans excellens herr statsministern inträdde nu samt uppläste Kungl. Maj:ts öppna brev angående förordnande av talman och vice talman i denna kammare, enligt vilket förordnats till talman ledamoten av kammaren för Stockholms stads första valkrets herr *August Herman Lindqvist* och till vice talman ledamoten av kammaren för Kristianstads läns sydöstra valkrets herr *Raoul Gustaf Hamilton*.

§ 7.

Ålderspresidenten överlämnade ordförandeklubban till herr talman, varefter denne hälsade kammaren med följande tal: Mina herrar! Det föreligger osökt anledning att vid denna riksdags öppnande upprepa detsamma, som framhölls vid föregående års lagtima riksdags början, nämligen att vi nu åter samlas till ansvarsfullt riksdagsarbete, oaktat endast några veckor förflutit, sedan den senaste urtima riksdagen avslöts.

Ehuru jag icke känner de ärenden, som från regeringens sida komma att föreläggas denna riksdag, tror jag mig dock kunna förutsäga, att de bliva många och viktiga.

Ser man på den allmänna ställningen ute i vårt land, ter sig denna för närvarande ej så särdeles ljus. Dyrtiden, som framkallats genom världskrisen fortfar och penningvärdet håller sig alltjämt på

en låg nivå. Arbetarna och löntagarna nödgas därför allttjämt sträva till ernående av högre löner, som svara mot dyrtidens krav, och genom den arbetstidsförkortning, som nu blivit genomförd, har fråga uppstått om kompensation i lönerna, vilken fråga slutligen framkallat omfattande arbetskonflikter i vårt land.

Statsmakternas kraftiga medverkan synes därför erforderlig för utjämning av dessa förhållanden.

I de ärenden av olika slag, som komma att föreläggas andra kammaren, skall denna säkerligen som alltid visa sig vuxen att bidra till en god lösning.

På samma gång jag hälsar kammarens alla ledamöter välkomna till detta riksmöte, hemställer jag att få motse välvilligt överseende vid utövandet av min befattning som kammarens talman.

§ 8.

Kammaren beslöt att lägga Kungl. Maj:ts i § 6 omnämnda brev till handlingarna.

§ 9.

De i § 4 omnämnda sjukbetygen för herrar Hedin och Gylfe, som nu ånyo föredrogos, lades till handlingarna, varjämte det för herr Olsson i Broberg anmälda förfallet av kammaren godkändes.

Vidare föredrogos åter de av herrar Forssell, Danielsson, Mossberg, Svensson i Långelanda, Karlsson i Sandviken, Lindley, Edberg, Öberg och Rehn ingivna ansökningar om ledighet från riksdagsgörö-målen; och blevo desamma av kammaren bifallna.

§ 10.

Herr talmannen föredrog ånyo det under § 3 här ovan intagna protokollet, varefter kammaren beslöt att, med godkännande av de däri omnämnda fullmakterna, lägga protokollet till handlingarna.

§ 11.

Herr talmannen anmälde, att någon ansökning till sekreterarbefattningen hos kammaren icke inkommit, och hemställde, huruvida kammaren behagade genast företaga val av sekreterare.

Denna hemställan bifölls av kammaren, varefter det sålunda beslutade valet företogs; och befanns efter valsedlarnas öppnande och uppräknings valet hava så utfallit, att till sekreterare utsetts juris och filosofie kandidaten Per Cronvall med 182 eller alla avgivna röster.

Sekreteraren, som härefter på kallelse inställde sig, övertog, efter erhållen kännedom om valets utgång, protokollsföringen.

F. J. Månsson.

Walter Kant.

§ 12.

Herr talmannen meddelade, att herrar Svedberg, Berglund, Molin, Holmner, Brännström, Lundström och Nilsson i Antnäs, som vid

det i början av sammanträdet verkställda uppropet ej låtit sig avhöra, nu intagit sina platser i kammaren.

§ 13.

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren att vid plenium tisdagen den 13 januari företaga val av tre ledamöter att deltaga i talmansöverläggningarna, två ledamöter att hava inseende över riksdagens kansli, åtta ledamöter att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning samt tre ledamöter att handhåva värden om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 14.

Till talarplatser för ledamöter, som kunde vilja därav begagna sig, anvisades på herr talmannens förslag de två för ändamålet anordnade, på vardera sidan om talmansbordet befintliga platserna.

§ 15.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats ett antal inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning av dessa biljetter finge ske genom kammarens kansli med iakttagande, att de för ledamöterna från Stockholms stad och vart och ett av rikets län avsedda biljetterna utlämnades till Stockholms stads och varje läns äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Detta förslag blev av kammaren bifallet.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 11.55 f. m.

In fidem
Per Crowvall.